

Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/ader>

ISSN 2651 – 5067

ŞİİR TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ŞİİRE YÖNELİK TUTUM İLE ŞİİR ÇÖZÜMLEME BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

DEVELOPMENT OF THE SCALE OF ATTITUDE TOWARDS POETRY AND THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ATTITUDE TOWARDS POETRY AND THE ABILITY TO ANALYZE POETRY

Abdulkerim KARADENİZ *

* Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
akaradeniz@ahievran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4676-9267

Remzi CAN **

** Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
can.remzi@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8776-2539

Referans: Karadeniz, A., Can, R. (2021). Şiir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Şiire Yönelik Tutum ile Şiir Çözümleme Becerisi Arasındaki İlişki. *Avrasya Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 85-104.

Gönderilme Tarihi: 15.10.2021

Kabul Tarihi : 15.12..2021

Özet: Bu araştırma, öğrencilerin şiire tutumlarını belirlemek amacıyla bir tutum ölçeği geliştirmeyi ve şiire yönelik tutum ile şiir çözümleme becerisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Alanyazın incelendiğinde öğrencilerin şiire yönelik tutumlarını belirmeye yönelik ölçme araçlarının oldukça sınırlı olduğu, ortaöğretim öğrencilerinin şiire yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla bir ölçme aracının geliştirilmediği görülmektedir. Bu bakımdan çalışmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin şiire yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılacak bir tutum ölçeği geliştirmek ve şiire yönelik tutum ile öğrencilerin şiir çözümleme

becerisi arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Çalışmanın örneklemini, 2018-2019 eğitim- ğretim yılında Kırşehir il merkezinde 9, 10, 11 ve 12. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerden tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen 1415 ğrenci oluşturmaktadır. Açımlayıcı faktör analizi ile ölçeğin yapı geçerliliği belirlenmiş, daha sonra ortaya konan model doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. şiir Tutum leği'nin yapı geçerliliği doğrulandıktan sonra 246 kişilik bir örnekleme uygulanmıştır. Araştırmada aynı zamanda öğrencilerin şiir çözümlleme becerileri de incelenmiştir. Örnekleme Ahmet Haşim'in Merdiven adlı şiiri verilmiş ve zmlmeleri istenmiştir. Öğrencilerin şiir zmlmeleri "şiir Değerlendirme leği" ile puanlanmıştır. Rubric tarzda hazırlanan bu ölçekte öğrencilerin şiir çözümlmelerine 1 ile 4 arasında değişen puanlar verilmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin şiire yönelik tutumları ile şiir çözümlleme becerileri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin şiire yönelik olumlu tutum geliştirmeleri ile şiir çözümlleme becerilerinin geliştirilebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: şiire yönelik tutum, şiir zmlleme becerisi, lek geliştirme, ortağretim.

Abstract: This study aims to develop a scale of attitude in order to determine students' attitudes towards poetry and to reveal the effect of attitude towards poetry on poetry analysis skills. When the literature is reviewed, it is seen that valid and reliable measurement tools for determining students' attitudes towards poetry are very limited and no measurement tool has been developed in order to determine the attitudes of high school students towards poetry. The sample of the study was selected by stratified sampling method among the students of high schools in Kırşehir city center in the fall semester of 2018-201 Academic Year (n=1415). In order to determine the construct validity of the scale, exploratory factor analysis was applied and then the final model was tested with confirmatory factor analysis. Following the verification of the construct validity of the Scale of Attitude Towards Poetry, a sample of 246 people was employed. At the same time, students' poetry analysis skills were examined in the study. The sample group was presented Ahmet Haşim's poem, Merdiven (The Ladder) and they were asked to analyze it. The poetry analysis of the students was scored with "The Scale of Poetry Evaluation". In this scale, which was prepared in rubric style, the students' analysis of poetry was scored from one to four. When the results of the research were analyzed, it was concluded that there was a positive and medium level of correlation between poetry analysis skills and attitudes towards poetry. This shows that with the improvement of students' positive attitude towards poetry, their poetry analysis skills can also be improved.

Keywords: Attitude Towards Poetry, Poetry Analysis Skills, Developing Scale, High School.

---

1. Giriş

Türkiye’de şiir öğretimi üzerine yapılan alışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Metin okuma ve çözümleme alışmalarının daha ok hikâye ve roman üzerine yönelmiş olması şiir öğretimini ikinci plana atmıştır. şiir tahlili üzerine yazılan kitapları bir tarafa koyacak olursak şiir öğretimi üzerine yapılan çalışmaların sayısının oldukça az olduğu söylenebilir (Karadeniz, 2012; Karadeniz ve Gürsoy, 2014; Kaya ve Bindak, 2017). Bu alışma, şiir öğretiminde öğrencilerin şiire yönelik tutumlarını belirleyebilecek bir ölçme aracı geliştirerek alana katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışmada aynı zamanda öğrencilerin şiir çözümleme becerileri de incelenmiş, şiire yönelik tutum ile şiir çözümleme becerisi arasındaki ilişki de araştırılmıştır.

şiir çözümlemeleri, öğrencilerin estetik duyarlılık edinmeleri ve farklı bakış açıları geliştirmeleri adına edebiyat eğitimi içerisinde önemli bir yere sahiptir. şiir öğretiminin temel amacı, öğrencilere eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve problem çözme gibi üst düzey düşünme becerilerini kazandırmaktır. Ayrıca şiir öğretilimiyle öğrencilerin estetik duyarlılık kazanmaları da amaçlanır. Ancak şiir çözümlemelerinin amacına ulaşması için seçilecek metnin dönemi ve özellikleri, kullanılacak çözümleme yönteminden daha önemlisi öğrencilerin şiire karşı yaklaşımları ve tutumlarıdır. Eğer öğrenciler, şiire ve şiir çözümlemeye karşı olumsuz bir tutuma sahipse şiir özümlemesi ile amaçlanan kazanımların elde edilmesi mümkün olmayacaktır. Bu bakımdan öğrencilerin şiire karşı tutumlarının tespit edilmesi önem arz etmektedir.

Metin çözümlemelerinde şiir, önemli bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. şiiri diğer edebî türlerden ayıran en önemli özelliği, duyu ve düşüncelerin en seçkin hâlini, en yoğun biçimini bünyesinde barındırmasıdır. şiirdeki anlatım zenginliğini fark eden bir öğrenci, şiir çözümlemelerine daha çok ilgi gösterecek ve şiir çözümlemeleri sayesinde yorum becerisinin gelişmesine ve ifade gücünün zenginleşmesine imkân sağlayacaktır.

“şiir, güzel sanatlar içerisinde estetik kaygıların en üst düzeyde tutulduğu edebî bir türdür. Dille anlam kazanan, dilin kullanım özellikleri itibariyle değişen ve dilin özel bir yapıyla kullanıldığı şiir, anlaşılabilirlik ve anlamlılık açısından da çeşitlilik gösterir.” (Aytaş, 2008, s. 7) şiir aynı zamanda duyu ve düşüncelerin estetik bir biçimde ifade edilmesinde kullanılan bir araçtır. şiir, aslında başlı başına bir anlatım aracıdır ve duyguların en az sözcükle, güzel ve etkileyici bir biçimde yazıya dökülmesidir. Bu nedenle kimi şair ve eleştirmenlere göre şiir açıklanamaz, anlatılamaz; ancak hissedilebilir (Karadeniz, 2012).

Edebiyat eğitimi açısından estetik, zevk ve duyarlılık eğitiminin şiirle sağlanabildiği; şiir okuma ve çözümleme çalışmalarıyla öğrencilerin estetik duyarlılıklarının geliştirilmesinin yanı sıra yorum becerilerinin ve farklı düşünebilme yeteneklerinin geliştirilebildiği bilinmektedir. *“Ayrıca şiir, dilin estetik inceliklerini düz yazıya oranla daha çok içerdiği için, kalıp söyleyişlerin kazanılmasında okunan örneklerin büyük payı bulunmaktadır. Bunun yanında, Türk toplumunun temel değer yargılarının öğrenciye kazandırılması Türk Dili ve Edebiyatı dersinin genel amaçları arasında yer almaktadır”*

(Cemiloğlu, 2003, s. 85). Bütün bu özelliklerin öğrencilere kazandırılmasında edebiyat eğitimi, özellikle şiir öğretimi önemli bir araç olduğu için edebiyat derslerinde şiir metinlerine daha çok yer verilmesi gerekmektedir (Karadeniz, 2012).

Şiire yönelik tutum ile ilgili ilgili Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin şiire yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla kullanılacak bir ölçme aracının olmadığı görülmüştür. Çalışma, alandaki bu eksikliği gidermek ve ortaöğretim öğrencilerinin şiire yönelik tutumlarını belirleyebilecek bir ölçme aracı geliştirmek için gerçekleştirilmiştir. Çalışmada aynı zamanda öğrencilerin şiire yönelik tutumları ile çözümlene becerisi arasındaki ilişkiyi belirtmek de amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma “Şiire Yönelik Tutum Ölçeği” geliştirmeyi ve şiire yönelik tutumla şiir çözümlene becerisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışma nicel desende tasarlanmıştır; çalışmada betimsel ve ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır. Betimsel desen ile “Şiire Yönelik Tutum Ölçeği”nin geliştirilmesi süreci gerçekleştirilmiş, ilişkisel tarama ile şiire yönelik tutum ile şiir çözümlene becerisi arasındaki ilişki incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Kırşehir il merkezinde yer alan liseler oluşturmaktadır. Çalışma evreninin tamamına ulaşmak mümkün olmadığı için örneklem alma yoluna gidilmiş, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kırşehir il merkezinde yer alan liselerin 9, 10, 11 ve 12. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerden tabakalı örnekleme yoluyla seçilen 1415 öğrenciden elde edilen verilerle çalışma gerçekleştirilmiştir. “*Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların belirlenip bunların evren büyüklüğü içindeki oranlarıyla örnekleme temsil edilmelerini sağlayan bir örnekleme yöntemidir*” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015, s. 87). Evrendeki bireyler rastgele seçildiğinde evrendeki karakteristik oranları örnekleme aynı olabileceği gibi bu oranlar farklı da olabilir; tabakalaştırma bu konuda temsil durumunu güvenceye alır (Creswell, 2014, s. 159).

Bu nedenle örneklem olarak Kırşehir il merkezinde yer alan liselerde çalışmaya dâhil edilecek öğrenci sayısını belirleyebilmek amacıyla öğrenim gören öğrencilerin sayıları belirlenmiş ve her lisenin eşit derecede temsil edilmesini sağlamak amacıyla lise öğrencilerinin toplam sayılarına göre yüzde olarak çalışma grubu belirlenmiştir. Sonuç olarak çalışmanın ölçek geliştirme süreci toplam 1415 öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilirken şiir tutum ve şiir çözümlene becerisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için 246 öğrenciden elde edilen şiir çözümlenmeleri kullanılmıştır.

Bulgular

Şiire Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilme Süreci

Şiire Yönelik Tutum Ölçeğinin deneme formunun oluşturulması için, öncelikle öğrencilerden şiire ilgili düşüncelerini içeren bir kompozisyon yazmaları istenmiştir; daha sonra bu kompozisyonlardan “Şiir Tutum Ölçeği” madde havuzu için cümleler seçilmiştir. Aynı zamanda şiir öğretimiyle ilgili yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen çalışmalar incelenmiş ve ilgili literatür taranmıştır. Bu çerçeve de alan uzmanlarının görüşleri ve ilgili literatürden elde edilen bilgiler değerlendirilerek şiire yönelik tutum ölçeği için kaynak oluşturulmuştur.

Daha sonraki aşamada, şiire yönelik tutuma ilişkin, öğrencilerin yazdığı kompozisyonlar ve konuyla ilgili gerçekleştirilen çalışmalardan elde edilen cümleler ve alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda 52 maddeden oluşan bir soru havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşüne başvurularak taslak ölçeğin kapsam geçerliliği sağlanmıştır. “Ölçülmek istenen özellikler için kullanılan maddelerin nicelik ve nitelik olarak yeterliliğini ifade eden kapsam geçerliliğini belirlemede sıkça kullanılan yöntemlerden biri uzman görüşüne başvurmaktır” (Balcı, 2009, s. 112; Büyüköztürk vd., 2015, s. 117). Bu bağlamda, hazırlanan taslak ölçeğin, öğrencilerin şiire yönelik tutumlarını tespit edip edemeyeceğini belirlemek için iki Türk dili ve edebiyatı eğitimi ve iki Türkçe eğitimi uzmanının görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri, üçlü derecelendirme formu ile alınmıştır. Formda uzmanların her bir madde için “uygun”, “kısmen uygun” ve “uygun değil” seçeneklerinden birini seçmeleri istenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda maddelerin kapsam geçerliliği, Veneziano ve Hooper (1997, s. 68-69) tarafından geliştirilen kapsam geçerlilik oranı ile belirlenmiştir. Söz konusu oranlar her bir madde için olumlu yanıt vermiş uzman sayısı toplamının, toplam uzman sayısına oranının bir eksiği alınarak belirlenmiştir. Maddelerin kapsam geçerlilik indeksleri için de uzman sayıları ve elde edilen kapsam geçerlilik oranlarının değerleri belirlenmiştir.

Maddeler için kapsam geçerlilik oranı 0,80’in altında değer alan maddeler çalışma kapsamından çıkarılarak ölçekte yer alan bazı maddeler çıkarılmış, bazı maddeler düzeltilmiştir. Bu işlemin ardından 46 maddeden oluşan taslak ölçek ilk uygulama için hazır hâle getirilmiştir. Taslak ölçekteki maddelerin 32’si olumlu 14’ü olumsuzdur. Oluşturulan maddelerin karşısına (1) hiç katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) kararsızım, (4) katılıyorum ve (5) tamamen katılıyorum şeklinde beşli dereceli seçenekler yerleştirilmiştir.

Taslak ölçek son hâliyle 868 kişilik ortaöğretim öğrencisine uygulanmıştır. Elde edilen verilerle açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. KMO testi değerı ,954; Bartlett testi değerı $\chi^2=10069,304$; $sd=1035$ ($p=0,000$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç veriler üzerinde faktör analizinin gerçekleştirilebileceğini ortaya koymuştur (Seçer, 2013, s. 119; Sönmez ve Alacapınar, 2014, s. 126; Kalaycı, 2009, s. 322).

Diğer taraftan faktör analizinde kullanılan Temel Bileşenler Analizi ve buna paralel olarak yapılan Varimax Dik Döndürme tekniği sonucunda, faktör yükleri 0,40'ın altında olan maddeler ile iki ayrı faktördeki yükleri arasında en az 0,100 fark olmayan maddeler; bir başka ifade ile yükü iki faktöre de dağılan maddeler atılmıştır (Büyüköztürk, 2008, s. 124-125).

Seçer (2013, s. 127) bir ölçekte yer alan faktör sayısını belirlerken hem özdeğeri 1'in üzerinde olan hem de açıkladığı varyans değeri %5'in üzerinde olan boyutların alt boyut olarak belirlenmesi gerektiğini söyler. Bu bakımdan, çalışma kapsamında özdeğeri 1'den büyük olan ve açıkladığı varyans değeri %5'in üzerinde olan dört faktör olduğu belirlenmiştir. Birinci faktör toplam varyansın %17,69'unu; ikinci faktör %17,61'ini; üçüncü faktör %13,56'sını ve dördüncü faktör %12,77'sini açıklamaktadır. Dört faktörün ise toplam varyansın %61,64'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, ölçekteki 23 maddeden 7'si birinci faktör, 5'i ikinci faktör, 6'sı üçüncü faktör ve 5'i dördüncü faktörde yer almaktadır.

Bu işlemler sonucunda 23 maddeden ve dört faktörden oluşan ölçeğin KMO değerinin ,930; Bartlett değerinin $\chi^2=4703,958$; $sd=253$ ($p=0,000$) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin birinci faktörünün, faktör yük değerlerinin ,606 ile ,738; ikinci faktörün faktör yük değerlerinin ,691 ile ,854; üçüncü faktörün faktör yük değerlerinin ,460 ile ,783 ve dördüncü faktörün faktör yük değerlerinin ,471 ile ,816 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Ölçekte yer alan maddelere ilişkin faktör yükleri, alt faktörlerin açıkladığı varyanslar ve madde toplam korelasyon değerleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo1. Şiir Tutum Ölçeğinin Maddelerinin Faktör Yükleri, Alt Faktörlerin Açıkladığı Varyanslar ve Madde Toplam Korelasyon Değerleri

Faktörler	Maddeler	Madde Korelasyonu (r)	Toplam Faktör Yükleri
İlgisizlik	1 Şiir okumanın sıkıcı olduğunu düşünüyorum.	,736**	,738
	2 Şiir okuma alışkanlığım yok.	,687**	,717
	3 Şiir okumayı sevmiyorum.	,593**	,668
	4 Şiir okumayı gereksiz buluyorum.	,678**	,666
	5 Hiç şiir okumuyorum.	,664**	,662
	6 Şiir okumaktan nefret ederim.	,637**	,622
	7 Şiir okumak zaman kaybıdır.	,506**	,606
Açıklanan varyans miktarı: 17,69% Özdeğer: 9,33			
Fayda	8 Bir şiiri açıklamak ve yorumlamak yaratıcı düşünme becerisini geliştirir.	,673**	,854
	9 Bir şiiri açıklamak ve yorumlamak problem çözme becerisini geliştirir.	,636**	,828
	10 Bir şiiri açıklamak ve yorumlamak eleştirel düşünme becerisini geliştirir.	,664**	,792

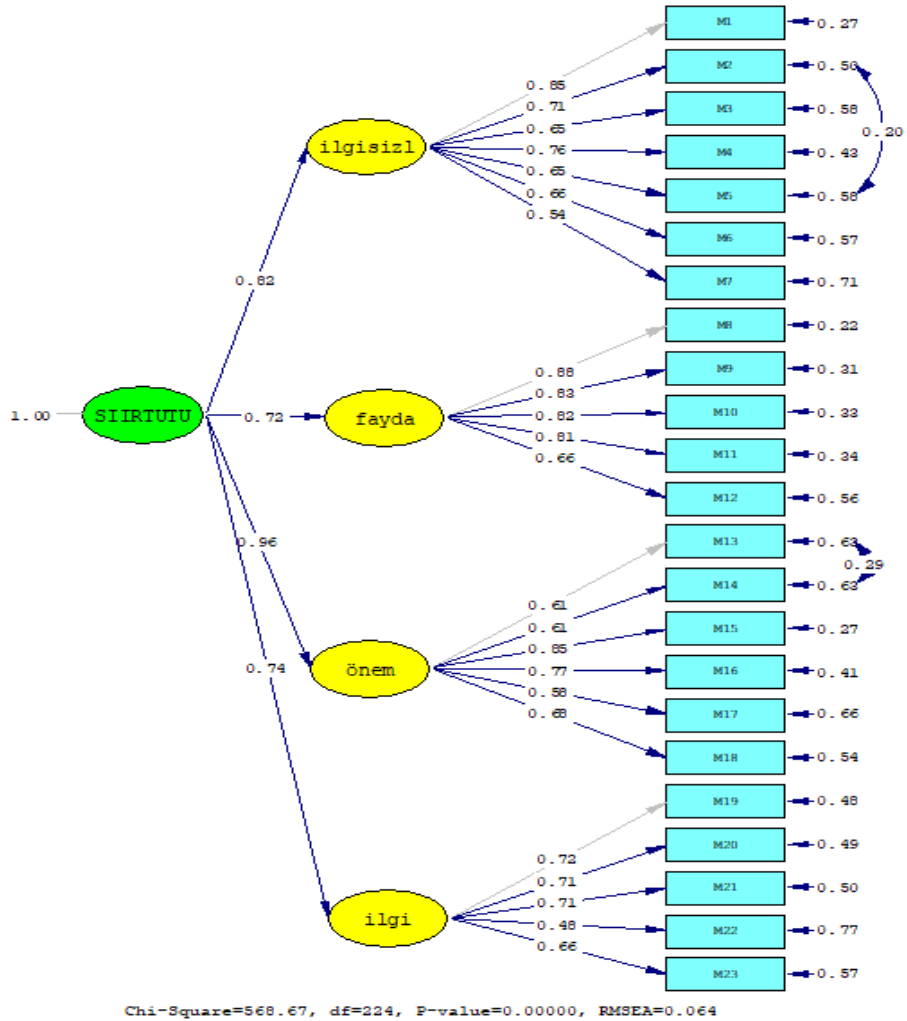
	11	Şiir okumak estetik duyarlılığını geliştirir.	,689**	,740
	12	Şiir çözümlmek yorum becerimi geliştirir.	,591**	,691
		Açıklanan varyans miktarı: 17,61%	Özdeğer: 1,95	
Önem	13	Şiirin en önemli edebî tür olduğunu düşünürüm.	,597**	,783
	14	Şiir edebiyatımızdaki en seçkin türdür.	,599**	,746
	15	Şiirle ilgilenmek önemlidir.	,768**	,620
	16	Şiir okumak ilgi çekicidir.	,711**	,557
	17	İyi yazılmış bir şiir bende her zaman güzel duygular uyandırır.	,584**	,472
	18	Şiir dinlemek çok hoşuma gider.	,660**	,460
		Açıklanan varyans miktarı: 13,56%	Özdeğer: 1,57	
İlgi	19	Şiir çözümlmede iddialıyım.	,543**	,816
	20	Sınavlarda şiirle ilgili soruların daha çok çıkması gerekir.	,585**	,698
	21	Sınavlarda şiirle ilgili sorulara iyi cevaplar verebilirim.	,576**	,687
	22	Düzenli olarak şiir okurum.	,486**	,558
	23	Günlük hayatımda şiirin önemli bir yeri vardır.	,672**	,471
		Açıklanan varyans miktarı: 12,77%	Özdeğer: 1,30	

Tablo 1 incelendiğinde analize tabi tutulan maddelerin dört faktör altında toplandığı görülmektedir. Başlangıçta 52 maddeden oluşan taslak ölçekten faktör yükü 0,40'ın altında olan maddeler atılmış, ayrıca maddelerin ayırt edicilik gücünün belirlenmesi için, madde-test korelasyonu yapılmıştır. Bu analize göre, bir maddeden alınan puanlarla tüm ölçekten alınan puanlar pozitif yönde ve yeterince yüksek bir korelasyon gösteriyorsa o madde ayırt edici olarak kabul edilmekte ve ölçeğe alınmaktadır (Erkuş, 2003, s. 129). Madde toplam korelasyon katsayıları 0,40 ve daha yüksek değerdeki maddeler çok iyi; 0,30 ile 0,39 arasındaki maddeler için iyi derecede bir madde; 0,20 ile 0,30 arasında olan maddeler düzeltilerek geliştirilmesi gereken maddeler; 0,20'nin altındaki maddeler ise ölçekten çıkarılması gereken maddeler olarak sınıflandırılmıştır (Kalaycı, 2009, s. 405; Büyüköztürk vd., 2015, s. 123). Araştırmada madde-test korelasyonu 0,40 ve üstündeki değere sahip olan maddeler esas alınmıştır. Sonuçta 4 faktör altında toplanan 23 maddeden oluşan bir ölçek yapısına ulaşılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerlerinin ,460 ile ,854 arasında olduğu belirlenmiştir. Bu faktörler altında yer alan maddelerden ve alanyazından hareketle faktörlerin isimlendirilmesine çalışılmış, faktör isimleriyle ilgili uzman görüşüne başvurulmuştur. Sonuç olarak birinci faktör ilgisizlik, ikinci faktör fayda, üçüncü faktör önem ve dördüncü faktör ilgi şeklinde isimlendirilmiştir.

Şiir Tutum Ölçeğinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları:

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya konan 4 boyutlu yapı doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, açımlayıcı faktör analizinin gerçekleştirildiği örneklimin dışında yer alan 327

öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Şiir Tutum Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizinin bağlantı diyagramı Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Korelasyon Diyagramı (Standardize Edilmiş)

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda örneklem büyüklüğüne göre değişen Ki Kare (χ^2) değerinin 569,24; serbestlik derecesinin (df) ise 222 olduğu belirlenmiştir. χ^2/df ise 2,56'dır. Bu değer kabul edilebilir uyum anlamına gelmektedir (Kline, 2005, s. 141). Bunun yanı sıra doğrulayıcı faktör analizinde model uygunluk ölçütlerinden RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), CFI (Comparative Fit Index), NFI (Normed Fit Index), GFI (Goodness of Fit Index), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) değerleri dikkate alınmıştır. Modelin

uygunluğu için 0,08'in altında olması gereken (Browne ve Cudeck, 1993, s. 144) RMSEA değerinin 0,064 ve 0,10 değerinin altında bir değer alması gereken (Kline, 2005, s. 141) SRMR değerinin 0,058 olduğu tespit edilmiştir. RMSEA ve SRMR değerleri sıfıra yaklaşması modelin mükemmelliği şeklinde yorumlanır (Brown, 2006, s. 84; Byrne, 2010, s. 80). Ayrıca model uygunluğu için 0,90 ve üzerinde olması gereken (Kline, 2005, s. 145) GFI değerinin 0,92; AGFI değerinin 0,90 olduğu tespit edilmiştir. 0 ve 1 değerleri arasında 1'e yakın olması gereken NFI (Kline, 2005, s. 144; Raykov ve Marcoulides, 2006, s. 44) değerinin 0,96 olduğu; 0 ve 1 arasında yine 1'e yakın olması gereken (Brown, 2006, s. 85; Raykov ve Marcoulides, 2006, s. 44; Byrne, 2010, s. 78) CFI değerinin 0,98

Şiir Tutum Ölçeğinin Güvenirlik Değerleri

“Şiir Tutum Ölçeği”nin güvenilirliğini hesaplamak için verilerin iç tutarlılık ve kararlılık düzeylerine bakılmıştır.

a) İç Tutarlılık Düzeyleri

Ölçeğin alt boyutlarının ve genelinin güvenilirliği tespit etmek için; Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının yanı sıra iki eş yarı arasındaki korelasyon değeri, Sperman-Brown formülü ve Guttman split-half güvenilirlik formülleri kullanılarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geneline ve faktörlerine ilişkin güvenilirlik analizi değerleri Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2. Şiire Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirlik Katsayıları

Faktörler	Madde Sayısı	Eş Yarılar Korelasyonu	Sperman Brown	Guttman Split-Half	Cronbach Alpha
İlgisizlik	7	,728	,843	,812	,864
Fayda	5	,799	,892	,854	,896
Önem	6	,691	,817	,815	,847
İlgi	5	,531	,700	,661	,783
Toplam	23	,753	,859	,856	,930

Tablo 2'de görüldüğü üzere dört faktör ve 23 maddeden oluşan ölçeğin iki eş yarı korelasyonları ,753; Sperman Brown güvenilirlik katsayısı ,859; Guttman Split-Half değeri ,856 ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ,930 olarak bulunmuştur. Diğer taraftan faktörlere ilişkin eş yarı korelasyonlarının ,531 ile ,799; Sperman Brown değerlerinin ,700 ile ,892; Guttman Split-Half değerlerinin ,661 ile ,854 ve Cronbach Alpha değerlerinin ,783 ile ,896 arasında olduğu görülmektedir. Buna göre eş yarılar korelasyonu, Sperman Brown, Guttman Split-Half ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarına ilişkin veriler, ölçeğin tamamının ve alt boyutlarının güvenilir sonuçlar taşıdığını göstermektedir.

b) Kararlılık Düzeyi

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bilgileri elde etmek için kararlılık özelliği incelenmiş ve test-tekrar test yöntemine başvurulmuştur. Test-tekrar test yöntemi ölçek geliştirme sürecinin daha önceki aşamalarına katılmamış 220 öğrenci ile gerçekleştirilmiş, iki

uygulama arasındaki süre dört hafta olarak belirlenmiştir. Tablo 3'te ölçeğin geneline ve faktörlere ilişkin test-tekrar test sonuçlarını gösteren bulgular özetlenmiştir.

Tablo 3. Şiire Yönelik Tutum Ölçeği Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsayıları

İkinci Uygulama		F1	F2	F3	F4	Toplam
1. Faktör	İlgisizlik	,87(**)				
2. Faktör	Fayda		,90(**)			
3. Faktör	Önem			,78(**)		
4. Faktör	İlgi				,75(**)	
	Toplam					,83(**)

n=220; **=p<0,001

Tablo 3 incelendiğinde korelasyon katsayılarının ,75 ile ,90 arasında değiştiği ve her bir ilişkinin pozitif yönde ve anlamlı olduğu görülmektedir (p<0,001). Ölçeğin geneli için iki uygulama arasındaki korelasyon ,83'tür. İki değişken arasındaki Pearson korelasyon katsayısının 0,70-0,89 arasında olması ilişkinin çok yüksek değerde olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2009, s. 116). Buna göre hem ölçeğin genelinin hem de her bir faktörün kararlı ölçümler yapabildiği söylenebilir.

Güvenirlik analizleri çerçevesinde elde edilen değerlere göre Şiire Yönelik Tutum Ölçeğinin tutarlı ve kararlı ölçümler yapabilme yönüyle güvenilirlik özelliğine sahip bir ölçek olduğu söylenebilir.

Şiire Yönelik Tutum ve Şiir Çözümleme Becerisi Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin "Şiir Tutum Ölçeği" ve "Şiir Değerlendirme Ölçeği"nden aldıkları puanlar arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Belirtilen puanlar 246 ortaöğretim öğrencisinden elde edilmiştir. Bu öğrencilerin 134'ü kız 112'si erkektir. Öğrencilerin şiir çözümleme becerilerinin belirlenebilmesi için Ahmet Haşım'ın merdiven şiirinin çözümlenmesi istenmiş ve bu çözümlenmeler Karadeniz (2012) tarafından geliştirilen "Şiir Değerlendirme Ölçeği" ile puanlanmıştır.

"Şiir Değerlendirme Ölçeği" Rubric tarzda hazırlanmış bir ölçektir. Ölçeğin grup değer aralığının tespitinde; $a = \text{Ranj} / \text{Yapılacak Grup Sayısı}$ formülü kullanılmıştır (Taşdemir, 2003). Buna göre 1'den 4'e kadar "yetersiz (1,00-1,75), orta (1,76-2,50), iyi (2,51-3,25), çok iyi (3,26-4,00)" düzeylerinde olmak üzere puan aralığı belirlenmiştir. "Şiir Değerlendirme Ölçeği"nin güvenilirliğini belirlemek için "bağımsız gözlemciler arası uyum" yöntemine başvurulmuştur. Bağımsız gözlemciler arası uyum, birden çok gözlemcinin, birbirinden bağımsız olarak, aynı şeyi ölçmeye çalıştıkları durumlarda uygulanan bir güvenilirlik ölçütüdür (Karasar, 2005, s. 149). Buna göre rastgele seçilen otuz şiir çözümlemesi araştırmacı ve iki edebiyatçı tarafından değerlendirilmiştir. Daha sonra bu değerler arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi ile belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin şiir çözümleme becerilerine verilen puanlarda gözlemciler arası uyum oranını gösteren Pearson korelasyon katsayısı $r=.85$ olarak bulunmuştur. Pearson korelasyon katsayısının ,70-,89 aralığında olması yüksek

düzeyde ilişkinin olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2009, s. 116). Tablo 4'te öğrencilerin şiir tutum ve şiir değerlendirme ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerinin şiir tutum ve şiir değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Faktörler	n	$\bar{x}$
1. İlgisizlik	246	3,79
2. Fayda	246	3,85
3. Önem	246	3,65
4. İlgisi	246	3,16
Şiire Yönelik Tutum Ölçeği	246	3,56
1. Şiirde ve Zihniyet	246	2,69
2. Şiirde Yapı	246	2,85
3. Şiirde Tema	246	2,65
4. Şiir Dili	246	2,17
5. Şiirde Ahenk	246	2,94
Şiir Değerlendirme Ölçeği	246	2,63

Tablo 4'te görüldüğü gibi ortaöğretim öğrencilerinin şiir tutum ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama puanları $\bar{x} = 3,16$ (kararsızım) ile 3,85 (katılıyorum) arasında değişmektedir. Öğrenciler fayda alt boyutundan en yüksek ortalama puanı alırken ilgi alt boyutundan en düşük ortalama puanı almışlardır. Öğrencilerin şiir tutum ölçeği ortalama puanları ise 3,56 (katılıyorum) düzeyindedir. Ortaöğretim öğrencilerinin şiir değerlendirme ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde öğrencilerin en yüksek ortalama puanı şiirde ahenk (2,94) alt boyutundan alırken en düşük puanı şiir dili (2,17) alt boyutundan almışlardır. Şiir değerlendirme ölçeği ortalama puanları ise 2,63 düzeyindedir. Tablo 5'te öğrencilerin "Şiir Tutum Ölçeği" ve "Şiir Değerlendirme Ölçeği"nden aldıkları puanlar ve bu puanların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Şiire Yönelik Tutum Ölçeği ve Şiir Değerlendirme Ölçeği" Ortalamaları Arasındaki Bağımsız t-Testi Analizi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Şiire Yönelik Tutum	Kız	134	3,69	,674	3,423	0,01
	Erkek	112	3,44	,719		
Şiir Çözümleme Becerisi	Kız	134	2,69	,457	2,058	,040
	Erkek	112	2,59	,458		

Tablo 5. incelendiğinde öğrencilerin şiire yönelik tutumlarının cinsiyete göre kızlar lehine istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir ($p < 0,05$). Yine öğrencilerin şiir değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar kızlar lehine anlamlı derecede farklılaşmaktadır ($p < 0,05$). Tablo 6'da öğrencilerin "Şiir Tutum Ölçeği" ve

“Şiir Değerlendirme Ölçeği” ortalama puanları arasındaki istatistiksel değerler yer almaktadır.

Tablo 6. Şiire Yönelik Tutum ile Şiir Değerlendirme Ölçeği Arasındaki Korelasyon Tablosu

		Şiire Yönelik Tutum	Şiir Çözümleme Becerisi
Şiire Yönelik Tutum	r	1	,431**
	p		,000
Şiir Çözümleme Becerisi	r	,431**	1
	p	,000	

*. Korelasyon 0,05 düzeyinde anlamlıdır. n=246

** .Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6. incelendiğinde şiire yönelik tutum ile şiir çözümleme becerisi arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=,431$, $p<,01$). Bu durum öğrencilerin şiire yönelik tutumları ile şiir çözümleme becerileri arasında bir ilişkinin olduğunu ve öğrencilerin şiire yönelik tutumlarının artması ile şiir çözümleme becerilerinin artırılabilirliğini göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Metin çözümlemeleri edebiyat eğitimi içinde önemli bir yere sahiptir. Çünkü metin çözümlemeleri ile öğrencilere düşünce becerisinin kazandırılması amaçlanır. Şiir çözümlemeleri ise edebiyat eğitimi içinde ayrı bir öneme sahiptir. Şiir çözümlemeleri ile öğrencilere düşünme, yorumlama becerilerinin kazandırılmasının yanında aynı zamanda estetik bir bakış açısı geliştirilmesi de amaçlanmaktadır. Öğrencilere şiir çözümleme becerisinin kazandırılması ise ancak öğrencilerin şiire yönelik olumlu bir tutum geliştirmeleri ile mümkün olacaktır. Bu çalışma şiire yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi yanında şiire yönelik tutum ile şiir çözümleme becerisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Yukarıdaki amaçlar doğrultusunda öncelikle “Şiire Yönelik Tutum Ölçeği”nin geçerlilik güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiş, daha sonra şiire yönelik tutumla şiir çözümleme becerisi arasındaki ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir:

Öğrencilerin şiire yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen “Şiire Yönelik Tutum Ölçeği”, beş dereceli likert tipi bir ölçektir; 23 maddeden ve dört faktörden oluşmaktadır. Ölçekteki maddelerin 16’sı olumluyken 7’si olumsuzdur. Öğrencilerin şiire yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen ölçekte yer alan maddelerin karşısında hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5) seçenekleri bulunmaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesinde çalışma grubunu 2018-2019 öğretim yılında Kırşehir il merkezinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencileri oluşturmuş, açıklayıcı faktör analizinin gerçekleştirildiği ölçeğin birinci uygulamasına 868, doğrulayıcı faktör analizini gerçekleştirildiği ikinci uygulamaya ise 327 öğrenci katılırken ölçeğin

güvenirlik çalışması kapsamında yapılan test-tekrar-test uygulamasında 220 öğrenci yer almıştır. Sonuçta ölçek geliştirme süreci 1415 öğrenci ile yürütülmüştür.

Ölçeğin geçerlilik çalışması kapsamında yapı geçerliliğine (açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi), madde-test korelasyonuna ve madde güçlüklerine bakılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda maddelerin faktör yüklerinin ,460 ile ,854 arasında olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin açıklanan toplam varyans değeri %61,64 olarak bulunmuş, ölçeği oluşturan faktörlerin belirlenmesinde hesaplanan öz değer ise ilgisizlik faktöründe %12,79; fayda faktöründe %12,63; önem faktöründe %8,36 ve ilgi faktöründe %7,73 olarak belirlenmiştir. Diğer yandan, doğrulayıcı faktör analizi sonucunda model uygunluk göstergelerinin; χ^2/df (2,56), RMSEA (0,064), SRMR (0,058), GFI (0,92), AGFI (0,90), NFI (0,96), CFI (0,98) olarak bulunmuştur. Elde edilen veriler modelin doğrulandığını göstermektedir.

Ölçeğin güvenilirlik analizleri sonucunda Cronbach Alpha değeri birinci faktör için ,864; ikinci faktör için ,896; üçüncü faktör için ,847 ve dördüncü faktör için ,783 olarak bulunmuştur. Ölçeğin genelinin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,930'dur. İstatistiksel bulgular değerlendirildiğinde geliştirilen ölçeğin bütün maddelerinin, šiire yönelik tutum bakımından olumlu tutuma sahip olan öğrencilerle olmayan öğrencileri ayırdığı görülmüştür. Bunun yanında Ölçeğin güvenilirliğini belirlemede 220 öğrencinin katıldığı test-tekrar test yöntemi kullanılmış, iki uygulama arasındaki korelasyonun ,83 olarak bulunmuştur.

Şiir Tutum Ölçeği geliştirildikten sonra lise öğrencilerine uygulanmış ve öğrencilerin šiire yönelik tutum puanlarının $\bar{x}$ =3,56 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan öğrencilerin "Şiir Değerlendirme Ölçeği"nden aldıkları ortalama puanın $\bar{x}$ =2,63 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Şiir Tutum ve Şiir Değerlendirme Ölçeği puanları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir ($p < 0,05$). Bu fark kızlar lehinedir. Kaya ve Bindak (2017) ortaokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada kız öğrencilerin šiire yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmanın bir diğer amacı olan šiire yönelik tutum ile şiir çözümleme becerisi arasındaki ilişki bakımından araştırma sonuçları incelendiğinde iki değişken arasındaki orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = ,431$, $p < ,01$). Bu durum öğrencilerin šiire yönelik tutumlarının artırılması ile şiir çözümleme becerilerinin de artırılabilceği sonucunu ortaya koymaktadır.

Öneriler

Şiir çözümlenmeleri edebiyat eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencilere şiir çözümlenmeleri ile temel düşünme becerilerinin kazandırılmasının yanında estetik duyarlılık kazandırılması da amaçlanmaktadır. Öğrencilere şiir çözümleme becerileri kazandırılmasında ise šiire yönelik tutum önem arz etmektedir. Çalışma sonuçları da şiire yönelik olumlu tutum sergileyen öğrencilerin şiir çözümleme becerilerinin daha yüksek olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Bu nedenle edebiyat derslerinde şiir

özmlleme çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir. Őiirdeki anlam zenginliğini fark eden ğrenci, Şiir özmlmelerine daha çok ilgi gösterecek ve bu sayede yorum becerisinin gelişmesine ve ifade gününü zenginleşmesine katkı sağlayacaktır.

Şiir özmlmelerinin edebiyat eğitiminde kullanılabilmesi için öncelikle ğrencilerin Şiiri sevmeleri sağlanmalı ve eğitimin her kademesinde Şiir özmlmelerini içeren çalışmalar yapılmalıdır. Bunun için de ğrencilerin Őiirleri açıklayıp yorumlayacak beceriye sahip olmaları amacıyla uygun ğretim teknikleri belirlenmeli ve bu teknikler sistemli bir Őekilde öğrenciye aktarılmalıdır.

Şiir özmlmelerinde, öğrencilerin yorum becerilerini geliştirecek, dolayısıyla zihinsel süreçlerini canlandırarak, yoruma elverişli, çok katmanlı anlam tabakasına sahip Őiirlerin seçilmesi yararlı olacaktır.

Öğrencilerin “Şiir Değerlendirme leği”nin alt boyutu olan Şiirin dili boyutundan aldığı puanlar incelendiğinde bu puanların oldukça düşük olduğu görülmüştür. Öğrenciler zellikle Şiirde yer alan imge ve sembolleri açıklamakta zorlanmaktadırlar. Bu bakımdan edebiyat derslerinde bu kavramlar üzerinde daha çok durulmalı ve farklı dönemlere ait Őiirlerde yer alan imge ve sembollerin açıklanması, yorumlanması gibi çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Aytaş, G. (2008). *ağdaş gelişmeler ışığında şiir tahlilleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Balci, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: Guilford Press.
- Browne, M. W. & Cudeck, R. (1993). *Alternative ways of assessing model fit*. In K. A. Bollen ve J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136–162). Newbury Park, CA: Sage.
- Büyüköztürk, ř. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, ř.; akmak, E. K.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, ř. ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS*. New York: Routledge.
- Bryman, A. & Cramer, D. (2005). *Quantitative data analysis with SPSS 12 and 13: A Guide for social scientists*. London and New York: Routledge.
- Cemiloğlu, M. (2003). *Türk dili ve edebiyatı öğretilimi*. İstanbul: AlfaYayınları.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni: Nicel, nitel ve karma yöntem yaklaşımları*. Ankara: Eğiten Kitap.
- elik, H. E. ve Yılmaz, V. (2013). *LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi, temel kavramlar – uygulamalar – programlama*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Kalaycı, ř. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayınevi.
- Karadeniz, A. (2012). *Modern özümleme yöntemlerinin şiir çözümleme becerisine etkisi ve şiir öğretiminde kullanılabilirliği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadeniz, A. ve Gürsoy, Ü. (2014). Modern metin çözümleme yöntemlerinin eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerine etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(2), 99–117.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, A. İ. ve Bindak, R. (2017). Ortaokul öğrencilerinin şiire yönelik tutumlarının incelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 1121-1136.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Raykov, T. & Marcoulides, G. A. (2006). *A First course in structural equation modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2004). *A Beginner's guide to structural equation modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi ve raporlaştırma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, G. F. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- şimşek, . F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş; temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Taşdemir, M. (2003). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. (2. Baskı). Ankara: Ocak Yayınları.
- Veneziano, L. & Hooper, J. (1997). A Method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70.

EXTENDED ABSTRACT

The number of studies on teaching poetry is quite limited in Turkey. The fact that reading and analyzing mostly focus on stories and novels, pushes teaching poetry to the background. If we put aside the books on poetry analysis, it can be said that the number of studies on teaching poetry is little if any (Karadeniz, 2012; Karadeniz and Gürsoy, 2014; Kaya and Bindak, 2017). This study aims to contribute to the field by developing a measurement tool that can determine students' attitudes towards poetry in poetry teaching. In the study, poetry analysis skills of students were also analyzed and the effect of attitude towards poetry on poetry analysis skills was investigated.

Poetry analysis has an important place in literary education in order for students to gain aesthetic sensitivity and develop different perspectives. The main aim of teaching poetry is to provide students with high-level thinking skills such as creative thinking, critical thinking and problem solving. In addition, by teaching poetry, students are aimed to gain aesthetic sensitivity. However, what is more important than the period and characteristics of the text chosen and the analysis method used for the poetry analysis to reach its aim, is the students' approach and attitude towards poetry. If students have a negative attitude towards poetry and poetry analysis, it will not be possible to gain the students the intended achievements with poetry analysis. Therefore, it is important to identify the attitudes of the students towards poetry.

Poetry appears as an important genre in textual analysis. The most important feature that distinguishes poetry from other literary genres is that it contains the most distinguished and intense form of emotions and thoughts. A student who realizes the richness of expression in poetry will show more interest in poetry analysis and will have the opportunity to develop their interpretation skills and enrich their expression through poetry analysis.

In terms of education of literature, it is known that aesthetics, pleasure and sensitivity teaching can be provided with poetry; besides improving the aesthetic sensitivity of the students through the practices of reading and analyzing, poetry can also improve their interpretation and thinking skills. "In addition to that, since poetry contains the aesthetic subtleties of language more than prose, there is a large share of the examples that are read in the acquisition of stereotypical expressions. Besides, it is among the general aims of the Turkish Language and Literature course to gain the basic values of Turkish society to the students" (Cemiloğlu, 2003: 85). As education of literature, especially poetry teaching, is an important tool for gaining all these features to students, poetry texts should be employed more in literature courses.

When studies about attitudes towards poetry in Turkey are reviewed, it has been seen that there is no valid and reliable measurement tool that can be used to measure attitudes of high school students towards poetry. This study has been carried out to fulfill this gap in the field and to develop a measurement tool that could define the attitudes of high school students towards poetry. The study also aims to demonstrate the effect of students' attitudes towards poetry on their poetry analysis skills.

Method

Research Pattern

This study aims to develop the “The Scale of Attitude towards Poetry” and define the effect of the attitude towards poetry on poetry analyzing skills. Therefore, the study was designed in a quantitative pattern; descriptive and correlational survey models were used in the study. The process of development of “The Scale of Attitude towards Poetry” was carried out with descriptive pattern and the relationship between attitude towards poetry and poetry analysis skills was examined through correlational survey (Karasar, 2005).

Research Group

The study population of this study consists of high schools located in the city center of Kırşehir. Sampling method has been applied since it was not possible to reach the whole study population and the students of 9th, 10th, 11th and 12th grades of the high schools in Kırşehir city center in the fall semester of 2017-2018 academic year constituted the sample of the study. The study was conducted with the data obtained from 1415 students that were chosen through stratified sampling among the high school students. Stratified sampling is a method of sampling that determines the sub-groups in the universe and ensures that these are represented in the universe with their ratio in the size of the universe (Büyüköztürk et al., 2015: 87). While the characteristics rates of the individuals that are randomly chosen in the universe can be the same, these rates may also be different; stratification secures the state of representation in this subject (Creswell, 2014: 159).

Therefore, in order to determine the number of students to be included in the study in the high schools located in the city center of Kırşehir, the number of students studying was determined and in order to ensure that each high school is represented equally, the working group was determined as a percentage according to the total number of high school students. As a result, while the scale development process of the study was carried out with the data obtained from 1415 students, poetry analyzes obtained from 246 students were used to reveal the relationship between poetry attitude and poetry analysis skills.

Results

Text analysis has an important place in the education of literature as, with the text analysis, it is aimed to equip the students with the skill of thinking. Poetry analysis has a particular importance in the education of literature. With poetry analysis, as well as gaining the students the skill of thinking and interpretation, it is also aimed to develop an aesthetic point of view. It is only possible for the students to gain the skills of analyzing poems by developing a positive attitude towards poetry. As well as developing the scale of attitude towards poetry, this study was carried out with the aim of revealing the effect of attitude towards poetry on poetry analyzing skills.

In line with the above purposes, initially the validity and reliability studies of the “Scale of Attitude towards Poetry” were conducted, and then the effect of the attitude towards poetry on the poetry analyzing skills was tried to be defined.

The results of the research can be summarized as follows:

1. “The Scale of Attitude towards Poetry”, which was developed in order to find out about students' attitudes towards poetry, is a five-point Likert-type scale and it consists of 23 items and four factors. Of those items, 16 were positive and 7 were negative. Against the items in the scale developed to find out about the attitudes of students towards poetry, there are the options; I strongly disagree (1), I disagree (2), I am uncertain (3), I agree (4), I strongly agree (5).

2. In the development of the scale, the study group consisted of high school students studying in Kırşehir city center during the 2017-2018 Academic Year, 868 students participated in the first implementation of the scale during which the exploratory factor analysis was performed, 327 students participated in the second implementation during which the confirmatory factor analysis was performed and there were 220 students in the implementation of test-retest performed in the scope of the reliability study of the scale. In the end, the scale development process was conducted with 1415 students.

3. In the scope of the validity study of the scale, construct validity (exploratory and confirmatory factor analysis), item-test correlation and item difficulties were reviewed. As a result of exploratory factor analysis, it was found that the factor loads of the items were between ,460 and ,854. The declared total variance value of the scale was found to be 61.64%, and the eigenvalue calculated for defining the factors constituting the scale was 12,79% in the factor of indifference; it was calculated to be 12,63% in the factor of benefit; 8,36% in the factor of interest and 7,73% in the factor of interest. On the other hand, as a result of confirmatory factor analysis, model compatibility indicators were found to be χ^2/df (2,56), RMSEA (0,064), SRMR (0,058), GFI (0,92), AGFI (0,90), NFI (0,96), CFI (0,98). The obtained data show that the model is validated.

As a result of the reliability analyzes of the scale, Cronbach Alpha value was found to be .864 for the first factor; .896 for the second factor; .847 for the third factor and .783 for the fourth factor. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient, which was calculated for the reliability of the scale in general, was .930. When the statistical findings were evaluated, it was seen that all the items of the scale developed, distinguish the students who had positive attitude towards poetry from the students who did not. In addition to that, the test-retest method, in which 220 students participated, was used to determine the reliability of the scale, and the correlation between the two implementations was found to be .83.

After the Poetry Attitude Scale was developed, it was applied on high school students and it was concluded that the attitudes of the students towards poetry were generally low =2.30. Let's put the results of other research here and discuss them.

On the other hand, the average score the students got from the “Poetry Criticism Scale” is =2.63. When the Poetry Attitude and Poetry Criticism Scale scores of the students were reviewed in terms of the gender variable, it was seen that they differed statistically at a significant level ($p < 0.05$). This difference is in favor of girls. Kaya and Bindak (2017) concluded in the study they conducted on high school students that, female students' attitudes towards poetry were higher than male students.

When the research results are reviewed in terms of the relationship between the attitude towards poetry and poetry analysis skill, which was another aim of the study, it is seen that there is a moderate significant relationship between the two variables ($r = .431, p < .01$). This fact reveals the result that by improving students' attitudes towards poetry, their poetry analysis skills can also be improved.